

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot”.

Draagschild voor de Europese Koning

Ontwerp : Karel Vermeeren.

Foto : Kaiser, Aken.

Uitvoerder : Max van Ooyen, Kevelaer.

Beschrijving op blz. 38.

VAN DE REDACTIE

Verdere gegevens en verslagen betreffende de Europese Werkgemeenschap en het koningschieten in Aken komen in het volgende nummer. Vanwege de overvloed aan copie moesten vele bijdragen worden ingekort of moesten verslagjes blijven liggen. Laat dit echter de inzenders niet ontmoedigen. Al met al is dit een bewijs dat onze Gildetrom steeds meer betekenis gaat krijgen.

De copie voor het volgende nummer dient uiterlijk 20 november bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

VRAGENRUBRIEK

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

HET ERETEKEN VAN DE EUROPESE KONING

Toen vaststond, dat op 21 september 1975 volgens een overeengekomen procedure voor het eerst geschoten zou worden om de titel van Europese Koning, kwam tevens naar voren hoe en waarmee deze nieuwe titeldrager onderscheiden zou worden en hoe hij herkenbaar zou zijn. Daarom werd aan de aangesloten landen en de daarin gevestigde organisaties gevraagd een voorstel te doen of een ontwerp in te dienen. In een vergadering van het bestuur van de werkgemeenschap werd het ontwerp, dat ingediend was door de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, met algemene stemmen aangenomen. De iconologische en iconografische toelichting, die bij het ontwerp werd gegeven, heeft waarschijnlijk het nodige hiertoe bijgedragen.

Kort samengevat komt dit hierop neer: Het mocht geen algemeen onderscheidingsteken zijn, dat ook voor andere doeleinden te gebruiken zou zijn, noch alleen betrekking hebben op de stad Aken of de figuur van Karel de Grote. Aangezien de stad Aken een behoorlijke financiële bijdrage zou geven voor het doen vervaardigen van dit teken, zou het niet juist geweest zijn en ook niet fijngevoelig wanneer de band met deze oude keizersstad op geen enkele wijze erin verwerkt zou zijn, temeer nog daar ook het eerste Europese treffen der koningen te Aken zou plaats hebben.

Omdat een vogel het duidelijkste onderscheidingsteken is van een schutterskoning en er te Aken naar een vogel zou worden geschoten, diende een vogel het belangrijkste on-

derdeel van het ereteken te worden. Daar er vanouds in de meeste landen wordt gesproken over papegaaischieten, wanneer het om het koningschieten gaat, werd de Papegaai gekozen, naar de vorm gelijkend op de halsgeringde Indische papegaai, die immers ook model stond voor de meeste oude zilveren koningsvogels, die we overal nog bij de oude gilden tegenkomen. Omdat bij het schieten naar de vogel de vogelvorm steeds gezien wordt als een silhouet tegen de lucht, was het verantwoord de vogel in zwart uit te voeren, waardoor de afbeelding ook beter zou uitkomen tegen de gedachte achtergrond van het ontwerp. De band om de hals, de kroon op de kop, de snavel, en de beide naar voren gekromde tenen van elke poot zouden rood van kleur worden. Ter ere van de stad Aken en de figuur van Karel de Grote zou de vogel geklemd komen te zitten op de bovenrand van een copie van de beeldenaarszijde van de oude zilveren munt uit de tijd van deze grote keizer, maar aangezien het uiterst moeilijk bleek hiervan een goede copie te vervaardigen werd genoeg genomen met een verkleining in zilver van de officiële erepenning van de stad Aken, zijnde het oude stadszegel van deze stad. Opdat de zwarte vogel niet verward zou worden met de zwarte Duitse adelaar, werd de bek duidelijk tegengesteld gekromd aangegeven en moest duidelijk de spitse staart van de papegaai uitkomen. Om tevens te laten zien dat deze Europese werkgemeenschap in wezen stoelt op de christelijke beginselen, werd op de plaats van het hart

„DE GILDETRON”, driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom”, in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuijk.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 073-133993

Redacteuren: voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521
voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek tel. 04255-2431
voor Peelland: Alph. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863
voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-1516
voor Kempenland: Ir. H. H. Voetman, Baljuwstraat 2, Geldrop, tel. 040-863725
voor Het Land van Cuijk:

Administratie: W. C. M. Brands, Hart van Brabantlaan 1200, Tilburg, tel. 013-681685

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 7,50 per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

van de vogel een kruis aangebracht, gevat in een ring. Omdat de vormen van de draagversierselen uit de Karolingische periode vaak cirkelvormig of ovaal waren, werd ook hier op deze vorm ingehaakt, terwijl ook de versiering van de omliggende rand met in verguld zilver gevatte edelstenen zoals amethist, toermalijn en maansteen duidelijk wijst in de richting van die kunstperiode. Het geheel, met uitzondering van de penning, is uitgevoerd in zwaar verguldsilver, terwijl de kleuren zijn aangebracht in émail-cloisonné. De keten waaraan de vogel zou komen te hangen heeft nog niet zijn definitieve vorm gekregen, en daarom moest op 21 september met een provisorische ketting worden volstaan.

Het geheel van het kleenood heeft aansluitingen met de Byzantijnse, Merovingische, Karolingische en Ottoonse edelsmeedkunst. Dit is bewust gebeurd, omdat het geheel iets algemeen - aanvaardbaars moest hebben en niet door een te sterke moderne vormgeving of een te individuele stijl van een ontwerper minder zou aanslaan.

K.V.

Onze voorzitter, Europese voorzitter

De Stichting Europese Werkgemeenschap van Schutsbroedersschappen, Schuttersgilden en Schutterijen is een feit geworden. De officiële stichtingsacte werd op 17 september 1975 ondertekend ten kantore van Mr. J. J. van Heijst, notaris te Eindhoven. Na jarenlange voorbereiding is het er na vele strubbelingen toch van gekomen. Er is nu een wat steviger basis om op voort te bouwen, maar er zal nog veel moeten gebeuren eer deze éénheid in verscheidenheid soepel zal functioneren. De acte moest wel op genoemde datum getekend zijn, omdat op zondag 21 september d.a.v. een geschenk in ontvangst moest worden genomen in verband met het Europese koningschieten. Daarom moest ook nog vlak vóór het bekendmaken van deze koning een spoedvergadering van de leden van het stichtingsbestuur worden belegd. In een korte, maar pittige vergadering werd Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen voorlopig tot eerste voorzitter van de Werkgemeenschap gekozen. Van harte proficiat en sterkte.

HERDENKINGSPENNING EUROPEES KONINGSCHIETEN

Voor dit uitzonderlijk gebeuren werden 1000 speciale penningen geslagen, van achter voorzien van een draagspeld. Er zijn er nog enkele tientallen. Gegadigden kunnen zich per briefkaart melden bij K. Vermeeren, Van Coothstraat 2, Eindhoven. Prijs per exemplaar vijf gulden.

DE GULD

„De Guld,” een gildeblad dat verschijnt voor en voornamelijk in de Kring Het Land van Cuijk bevat ook dit maal (1975, nr.4) wederom enkele zeer lezenswaardige artikelen. Feitelijk behoren speciaal de z.g. „vragende artikelen” thuis in De Gildetrom. Nu speelt zich dit alles te veel af in een te klein kringetje. Dat is jammer.

K.V.

Twee jubilarissen

DEN BOSCH. Uit het Bisdomblad: „Een der mooiste momenten tijdens de liturgieviering.” Dit had betrekking op de foto van de twee vendeliers welke onder de H. Mis de vendelgroet brachten namens de Brabantse Federatie van Schuttersgilden.

Het was het Gilde van St. Ambrosius van Baardwijk vergund dit te mogen doen. Daarnaast waren er vertegenwoordigers van de Federatie aanwezig, welke allen persoonlijk na de dienst de hand drukten van de jubilerende bisschop, Mgr. J. Bluijssen, die zijn 25-jarig priesterfeest vierde.

Onder de liturgie werd het lied „Is een mens trouw” gezongen, dat speciaal voor de vendeliers is geschreven. Het refrein was dan ook: „Vlagen (vlaggen, vaandels) van vreugde waaien over, Kleuren het leven, rijk wordt het Land.” Hierna traden de gildebroeders naar voren en brachten de 2 vendeliers hun groet aan onze kerkelijke overheid, hier de Bisschop van Den Bosch. Het was een indrukwekkende hulde, waar de Bisschop en zijn hoge gasten erg mee waren ingenomen. Aanwezig waren Mgr. Felici, Mgr. Ernst, de Bisschop van Haïti, maar ook Minister van Agt, de Commissaris der Koningin, Dhr. van der Harten.

T.

SINT-MICHIELSGESTEL. Op 14 juni was het onze eigen hoofdredacteur, de eerw. heer Drs. W. Knippenberg, die in de bloemetjes gezet werd. Hij was n.l. 40 jaar priester en dat werd gevierd met al zijn vrienden en kennissen. Uit heel Brabant en ver daarbuiten was men naar Beekvlief gekomen. Het feest is begonnen met een eucharistieviering welke zeer indrukwekkend was; het was een concelebratie door drs. Knippenberg, drs. Ooms en drs. v. Miert met zeer toepasselijke teksten.

Een enorm veelzijdig man werd op zijn receptie geëerd, waarbij ook weer vele bestuurders van Federatie en kringen aanwezig waren.

Drs. Knippenberg heeft met zijn talenten gewoekerd en daarvan mogen ook onze gilden hun aandeel hebben. Van harte alsnog proficiat en heel veel dank voor hetgeen U voor ons deed.

T.

UITSLAG LOTERIJ LANDJUWEEL BOXMEER

(Mededeling buiten verantwoordelijkheid van de redactie en het stichtingsbestuur van de Gildetrom).

De trekking vond plaats op 9 juni 1975.

Eerste prijs: 07962; tweede prijs: 00369; derde prijs: 02917; vierde prijzen: 00354 - 05968 - 08841 - 00908 - 00926; 5de pr. ? zesde prijzen: 00980 - 06650 - 02984 - 03710 - 05204 - 08653 - 00507 - 05232 - 08910 - 06586; zevende prijzen: 03860 - 00434 - 05992 - 05239 - 08890 - 06455 - 03932 - 00381 - 06602 - 08442 - 06688 - 02962 - 02778 - 005959 - 06141.

(Bericht van H. Bloedsgilde, Boxmeer).

Emblemen van schutspatrons

Op de verschillende gildemanifestaties van deze zomer — ik denk vooral aan het prachtige Landjuweel van het H. Bloed-gilde van Boxmeer waaraan de K.R.O. zo'n uitvoerige reportage gewijd heeft — is het telkens een lieve lust onze gilden in een veelal rijke uitdossing te zien optreden. Daarbij mag overigens de oude wijsheid „overdaad schaadt” niet uit het oog verloren worden; drumbands zijn nu eenmaal wezensvreemd aan een schutsgilde en een tambour-maitre achter een standaardruiter is een farce.

Verheugend is dat diverse gilden thans tijd-eigen ontwerpen voor hun vendels en vooral voor het hoofdvandiel laten maken. Dat gebeurt meestal verantwoord voor wat betreft de figuren van de schutspatroon en diens embleem c.q. symbool van zijn waardigheid. Door deze emblemen zoals het halve messenrad van St. Catharina, de burchtoren van St. Barbara, enz., enz. krijgt de opgroeiende generatie tenminste nog i e t s te zien van datgene waardoor zo'n heilige tot de verbeelding onzer voorouders sprak. Wat hoort zij nog over heiligen? Niets! Prof. dr. Fr. van der Meer heeft er zo'n twintig jaren geleden al eens pittige opmerkingen in De Tijd over gemaakt; vergeefs natuurlijk.

Wie een kunstenaar opdracht geeft een nieuw ontwerp te maken zal intussen goed moeten toezien op een j u i s t e afbeelding. Dat bij St. Anthonis Abt de kruik in de vorm van een T wordt afgebeeld, weet men gelukkig nog. Het blijkt echter dat bepaalde artiesten niet weten hoe zij een bisschop, b.v. St. Nicolaas, moeten uitrusten. Ik heb n.l. mooie moderne vendels gezien waarop deze hemelse prelaat zijn staf droeg met de krul naar zich toe gekeerd. Dat is fout. Een bisschopsstaf wordt steeds met de krul naar b u i t e n gedragen, waardoor zijn wijdere bestuursmacht gesymboliseerd wordt; een abt, met een beperkter rechtsmacht, draagt de krul naar binnen. Ook hangt de stola van een bisschop recht omhoog en dus niet gekruist. Als dragers van een waardevolle traditie mogen ook onze gilden daarop letten.

S. H. A. M. ZOETMULDER

Enkele belangrijke oude notities over koningsschilden van het Sint-Antonius- en Sint-Catharinagilde van Aalst (N.Br.)

Uit thans nog bestaande aantekeningen van vóór 1900, gemaakt door de Brabantse historicus P. N. Panken uit Bergeijk, noteerde ik, dat Panken „op 7 juli 1884 de schilden betaalde, het reglement las, enz. . . .”

Over welke schilden het hier gaat, hoeveel het er waren, uit welke jaren deze dateerden en door welke koningen deze waren geschonken, werd niet door hem vermeld. Ook is mij niet bekend waar deze schilden zijn gebleven.

Waarom er betaald moest worden?

„Ook bij deze 2 gilden, die sinds lang tot één broederschap waren verenigd, bestond de gewoonte om een oude plaat te verkopen, wanneer de koning eene nieuwe had verschaft,” aldus Panken.

Uit deze gegevens zouden we mogen opmaken:

- dat het in meerdere gilden gebruikelijk was tot verkoop van de oudere schilden over te gaan;
- dat P. N. Panken er ook had gekocht;
- dat als gevolg van dit verkopen van schilden het mogelijk kan zijn, dat er diverse rechtmatige bezitters kunnen zijn van koningsschilden afkomstig van het Sint-Antoniusgilde, of het Sint-Catharinagilde, of het gecombineerde gilde van Aalst.

Panken noteerde in die tijd (1884?) ook, welke „nieuwe” schilden hij bij dat gilde had gezien, waarvan hij slechts de jaartallen opschreef: 1775, 1786 (2x)¹⁾, 1809, 1816, 1818, 1820, 1843, 1845, 1850, 1862, 1867 en 1874.

Als J. A. Jolles rond 1930 zijn onderzoek instelt, vindt hij onder de toen aanwezige schilden niet meer die van: 1775, 1786 (2x) 1816, 1818, 1843, 1845, 1857 en 1859²⁾. Hoe lang deze toen reeds uit het oorspronkelijke gilde waren en waar deze naar toe zijn gegaan? Wie helpt mee zoeken? Intussen is het gilde ervan op de hoogte gesteld, waar zich twee oude schilden van het Sint-Antoniusgilde uit Aalst bevinden, n.l. een van 1786 en een van 1816.

Karel Vermeeren

- 1) Waarschijnlijk 1 van het Sint-Antoniusgilde en 1 van het Sint-Catharinagilde.
- 2) J. A. Jolles, „De schuttersgilden en schutterijen van N. Brabant,” deel II, 's-Bosch 1934, p. 215-216.

GEVONDEN

Tijdens de gildefeesten in de maand mei werd te Reusel een zilveren schild gevonden met de volgende inscriptie: „1e Prijs. Mooiste Kapiteinsstok, St. Catharina-Boord, 7-6-'51.” De verliezer kan zich melden bij F. Roijers, Bomanshof 55, Eindhoven. (040-110945).

Gilde-Akten VI

DE GILDEN VAN SON I

Vroeger bestonden er vier gilden in Son, namelijk in Son zelf het Sint-Catharinagilde en het Sint-Barbaragilde en in Breugel ook een Sint-Catharina en een Sint-Barbaragilde. Men beweert zelfs dat er in Breugel nog een gilde heeft bestaan. Hierover heb ik echter niets kunnen vinden.

In 1972 heeft de studiegcommissie het cartularium van het Sint-Catharinagilde van Son gepubliceerd. Dit jaar ben ik in de gelegenheid geweest om het gehele rechterlijke en notariële archief van Son door te werken. We krijgen daardoor een indruk van wat men kan vinden over een gilde dat zelf ook nog een goede administratie bezit. Het zal ook opvallen dat de akten die ik in Son heb gevonden ook amper in het bezit konden zijn van het gilde.

In deze eerste aflevering zal ik alleen stukken verwerken uit het rechterlijk archief van Son. In de volgende aflevering zal ik het notariële archief behandelen tesamen met enkele akten die in andere archieven zijn gevonden over de gilden van Son. Uit de volgende aflevering zal ook duidelijk blijken dat men niet alleen is aangewezen op het archief van het dorp of de stad waar het gilde zit. Archieven van overheden of buurtdorpen kunnen ook zeer belangrijk zijn.

De oudste akte is tevens de belangrijkste (1). De archivaris die deze akte heeft geïnteriseerd heeft ze in een map gestopt, waarin enkele akten zaten die wel met Son te maken hebben maar die normaal niet in een dorpsarchief voorkomen. Ik zou zelf niet eens kunnen zeggen waarom ze gemaakt zijn en wat hun verband is met het archief van Son. De in totaal drie papiertjes dragen alle dezelfde datum n.l. 24-6-1685 (2). Boven een van hen staat: „Lijst van personen die op 24-6-1685 bij Peter Dominicus van Rijssel hebben geteert.” Uit een vergelijking met de andere velletjes blijkt het te gaan over een teerdag van St. Barbara Son. Men teerde die dag met 52 mensen, onder wie 15 vrouwen. Men gebruikt daarbij zeer leuke aanduidingen zoals „de tamboersvrouw.” Waarschijnlijk had men drie gasten o.a. twee zwagers van Van Rijssel. De andere gast kan ook in dienst zijn geweest want het was de dochter van de kastelein uit De Leeuw in Schijndel.

Een van de andere velletjes is een kladje van deze lijst.

Op de derde lijst komen alle vier de gilden voor. Wat er aan de hand is en of elk gilde geheel aanwezig is of slechts met een afvaardiging, valt niet met zekerheid te zeggen. Ik wil daarom de lijst nader specificeren, temeer daar er enkele belangrijke functies met namen worden vermeld.

St. Barbara Breugel verscheen met 14 leden onder wie 5 vrouwen. De koning was Willem van de Ven. De dekenen waren Jan Frans

Fogels (Vogels) en Aert Jacob Peters. St. Catalijne Breugel verscheen met 6 leden o.w. 2 vrouwen van gildebroeders. De koning was Luijcas Ariens, de dekenen waren Jan Aelberts en Willem Teumen.

St. Barbara Son verscheen met 5 leden o.w. 3 dekenen: Hendrick Joosten van de Ven (in de voorgaande akte wordt hij als knecht vermeld), Jan Dircks van Stiphout en Peter van Rijssel. De koning was Wouter Huijberts (van Kimmenaeijen).

St. Catalijne Son werd slechts vertegenwoordigd door de keizer Jan Wouter Vogels. Dit gilde bezit momenteel nog een schild van deze keizer uit 1669. (zie Jolles + de zilvermantel van dit gilde).

De eerstvolgende vermelding is uit 1767 als iemand door aankoop van grond jaarlijks 4 stuivers moet betalen aan de schutterij van St. Catharina. (3)

Volledigheidshalve moet ik opmerken dat ik perceelsbelendingen en jaarlijkse chijsen niet altijd heb genoteerd.

Op de Pennekert had men b.v. een stuk grond liggen. Deze belending komen we vaak tegen o.a. op 9-11-1768 „aan de guld van St. Cathalijn.” (4)

Op 25-11-1771 verkochten de gildebroeders van St. Catharina Breugel het „St. Cathalijnevelt” aan de heer Anthonij Balthasar Gualtheri. (5) Deze verkoop is echter aanleiding geweest tot een proces van drie jaren tussen een zekere Schuttiens en Gualtheri. Schuttiens beweerde dat het gilde geen eigenaar was van de grond. Het zou te ver voeren om alles over dit proces te publiceren.

Geheel R 10 (dingrollen Son) gaat over deze kwestie. (6)

Men haalt zelfs grondeigendomsbewijzen aan van de „schutterij van Nuenen” uit 1769 (St. Anna) en „de schutterij van Sebastiaen” te Mierlo, ook uit 1769. (7) Buiten Son, o.a. te Nuenen en Mierlo, is ongetwijfeld iets over deze kwestie te vinden.

Het rechterlijke archief van Son geeft ons echter meer dan voldoende informatie.

Zo werden er alleen al in 2 processen respectievelijk 1050 en 1024 vragen gesteld.

(wordt vervolgd)

Jean Coenen 7-8-1975 vendelier
Sint-Jorisgilde Zesgehuchten.

Bronvermelding: (1) De oudste akte uit Son is niet de oudste die gevonden is; het archief van Son is n.l. vrij slecht, aangezien de administratie pas op het eind van de 17e eeuw redelijk wordt.

(2) R 104.

(3) R 100.

(4) R 79.

(5) R 100.

(6) idem R 58 12 akten vooral uit 1772.

(7) R 10.

Pausmis in 's-Gravenhage

Het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad had persoonlijk een uitnodiging ontvangen de Pausmis in de kerk aan de Parklaan op 29 juni i.l. op te luisteren. Deze mis werd opgedragen door Kardinaal Alfrink met assistentie van de nuntius Mgr. A. Felici, Mgr. Simonis en Mgr. Bluijssen. In de volle kerk waren zeer vele diplomaten en vertegenwoordigers van de Nederlandse regering die hun ogen uitkeken toen kort vóór de aanvang van de plechtigheden het Eindhovense gilde met vliegend vendel en slaande trom de kerk binnentrok. Genoemd gilde had hiervoor de steun gekregen van de tamboers en vendeliers van het Heilig Kruisgilde uit Gerwen, die zich op uitstekende wijze van hun taak hebben gekweten. Ná de H. Mis werd op het gazon voor de nuntiatuur een vendelgroet gebracht aan de daar verzamelde geestelijke overheden. Dat een en ander in Den Haag bijzondere aandacht trok valt te begrijpen. Het was voor velen een prachtige dag.

Inmiddels heeft de paus een geluidsband van de Pausmis ontvangen met een toelichting in de Franse taal, waarin de twee deelnemende gilden zijn vernoemd.

K.V.

Gilde-attributen als examenopgave

Voor het tekenen naar voorwerpen bij het examen tekenen i.o. 1975 (oude stijl) te Den Haag vormden een oude gildetrom, een vendel, een kruisboog en het affiche van de Jubileum-Kringdag te Eindhoven de hoofdschotel van het stilleven. De voorzitter van bovengenoemde commissie zal wel geglund hebben.

zie artikel de Oude Kruisboog pag. 60.

Federatie-Nieuws

JUBILERENDE FEDERATIE-VOORZITTER

De voorzitter van onze Federatie Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen was op 19 september i.l. 12½ jaar burgemeester van de gemeente Nuenen c.a.

Het gemeentebestuur had hem een receptie aangeboden, die plaats vond in het paviljoen van het Sportpark De Lissevoort. De belang-

stelling was zeer groot. Natuurlijk waren ook het federatiebestuur en vele andere functionarissen in het Brabantse gildewezen aanwezig om de jubilaris en zijn familie geluk te wensen. De gilden uit zijn gemeente rukten tegen het einde van de receptie gezamenlijk op om hem op gildebroederlijke wijze een klinkende vendelgroet te brengen.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

LIEFDADIGHEIDSFESTIJN WINTELRE

Op zondag 29 juni 1975 werd door het Sint-Willibrordusgilde te Wintelre het achtste Liefdadigheidsfestijn georganiseerd voor het Kwartier van Oirschot. Hieraan werd ook deelgenomen door verschillende gilden uit Kempenland. Wederom werd dit festijn een geweldig succes.

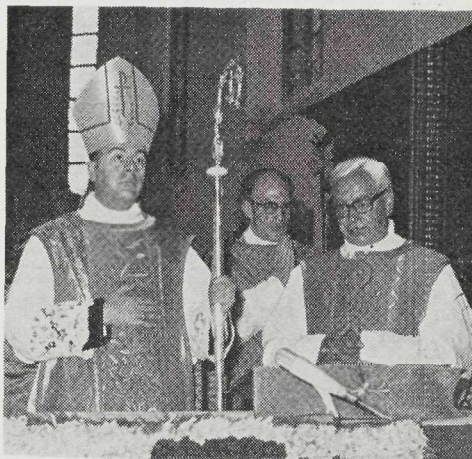
Door de deelname aan dit festijn brachten vele gildebroeders een offer voor de gehandicapte mens. Onze hartelijke dank hiervoor.

UITSLAG LOTERIJ

De loterij op het Liefdadigheidsfestijn bracht prijzen op de volgende lotnummers:

0289 - 0477 - 0563 - 0600 - 0861 - 1004 -
1153 - 1162 - 1202 - 1221 - 1349 - 1359 -
1685 - 1758 - 1914 - 1919 - 2026 - 2027 -
2399 - 2617 - 2672 - 2689 - 2761 - 2967 -
3187 - 3254 - 3550 - 4142 - 4161 - 4349 -
4525 - 4570 - 4788 - 5117 - 5642 - 5644 -
5653 - 5684 - 5726 - 5957

Deze prijzen moeten binnen een maand worden afgehaald bij de hoofdmans van het Sint-Willibrordusgilde te Wintelre, de heer v. d. Heljen.

Hilvarenbeek Gilde Sint Sebastiaan

Op 17 augustus vierde het Gilde Sint Sebastiaan te Hilvarenbeek het 525-jarig bestaansfeest. Op bovenstaande foto zien wij de Pauselijke Nuntius Mgr. A. Felici met de parochie-geestelijkheid tijdens de plechtige Gildemis.

De nieuwe koning L. Kolen van gilde **Sint Joris** maakt zijn opwachting bij Mr. Becht, burgemeester van Tilburg, die veel interesse toont voor het prachtige Koningszilver.

Koningschieten 1975

Gilde Sint Monulphus en Gondulphus Knegsel

Op 16 juli werd hier de oud-hoofdman, gildebroeder J. van Dillen, uitgeroepen tot Koning.

Gilde Sint Dionisius Tilburg

Bij dit gilde had het koningschieten plaats op 1 september. Hier viel de beurt toe aan de gildebroeder L. Schroot.

Gilde Sint Sebastiaan Diessen.

Ook hier had tijdens de kermisdagen op 9 september het koningschieten veel belangstelling. Koning werd L. Craninckx.

Kringonderscheidingstekens werden uitgereikt aan de volgende verdienstelijke gildebroeders:

W. Liebregts, Hoofdman van het Sint-Willibrordusgilde te Casteren, alsook aan A. J. C. Barben en J. van Gijssel, gildebroeders van hetzelfde gilde.

Verder aan F. L. v. d. Heijden, Koning van het Sint-Lambertusgilde te Vessem, alsook aan M. J. van Riet, J. Nouwens, J. H. Joosten, J. van Riet en L. M. Ansems, gildebroeders van Sint Lambertus.

† IN MEMORIAM

Oirschot, Gilde Sint Sebastiaan

Toon Smetsers verliet dit aardse leven op 9 september 1975 toen hij 30 jaar was en al 15 jaar lid van ons gilde.

Als tamboer ging hij voorop als ons gilde uittrok; van 1968 - 1970 was hij Koning van ons gilde.

Als Toon bij de Guld was dan had hij ple-

zier en stond klaar voor zijn gildebroeders. Een begrafenis met gilde-eer, waarbij bijna alle gildebroeders aanwezig waren, met voorop aan de baar de Keizer en de Koning die Toon na zijn Koningschap opvolgden, heeft de familie Smetsers zeker geholpen dit zware verlies te aanvaarden. Toon ruste in vrede.

Tilburg, Gilde Sint Joris

Op 9 juli 1974 overleed W. C. Priems, geboren te Tilburg op 29 - 12 - 1892 en sedert 20 september 1923 resp. lid, Deken en Oudraad van het Sint-Jorisgilde.

Voor zijn verdiensten als gildebroeder werd hij begiftigd met een koninklijke onderscheiding en hem b.g.v. zijn 50-jarig gildebroederschap het Kringonderscheidingsteken uitgereikt.

Het heengaan van deze echte en met hart en ziel aan zijn gilde verknochte gildebroeder betekent een gevoelig verlies voor al zijn medebroeders. Laten wij hem daarom steeds in onze gebeden blijven gedenken. Onder grote belangstelling werd hij te Tilburg met gilde-eer begraven op 12 juli d.o.v. Dat hij moge rusten in vrede.

W. Priems

Nieuws uit Kempenland

Vorbereiding Jubileum-Kringdag I.

16 augustus 1975 was een propagandadag om de inwoners van Eindhoven te attenderen op de komende feestelijkheden. Met medewerking van de Kunststichting en in het kader van de z.g. Binnenstadsactiviteiten waren enkele gilden uitgenodigd om demonstraties van gildedansen te geven. Het Sint-Nicolaasgilde uit Valkenswaard heeft niet alleen gildedansen laten zien, maar daarnaast ook vendeldemonstraties.

Verder traden op de dansgroepen van het O.L. Vrouwegilde uit Veerle en het Sint-

Barbaragilde uit Vorst, beide uit België. Op diezelfde dag werd in het Gildecentrum een antiek-, kunst- en curiosamarkt gehouden, omgeven door demonstraties van vendelzwaaien en schieten met de kruisboog. Het Sint-Catharinagilde uit Tongelre gaf een demonstratie koningschieten. Hoofdcommissaris van de Politie, de hr. C. Vringer, was uitgenodigd om hier het z.g. bevrijdingsschot te geven. Op een gegeven moment toen deze opnieuw aan de beurt was om te schieten kwam, alsof het was afgespro-

ken, de vogel naar beneden en werd hij erekoning van genoemd gilde. Het gebeuren op deze dag was wat de organisatie op het gildecentrum betreft op uitstekende wijze verzorgd door het Sint-Jorisgilde uit Stratum, terwijl het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad als opvanggilde fungeerde voor de gastgilden uit België.

Vorbereiding Jubileum-Kringdag II

Op 23 augustus werd, eveneens om de Eindhovense bevolking te attenderen op de Kringdag, door de Eindhovense gilden een optocht gehouden door de binnenstad. Het was een mooie stoet die in de drukke winkelstraten veel belangstelling trok, temeer nog daar op dat ongewone uur de zware klokken van de St. Cathrien beierden.

Na afloop van deze demonstratietoet ging men naar het feestterrein aan de Engelsbergenstraat, waar de receptie zou aanvangen van het kringbestuur bij gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de Kring.

Het voltallige kringbestuur nam voor de feesttent een zeer goed verzorgde vendelhulde in ontvangst.

Jubileum-Kringdag 24 augustus 1975

Om 9.45 trokken diverse gilden vanaf het Stadhuisplein naar de feestelijk versierde Sint-Catharinakerk om traditioneel zo'n dag te beginnen met een H. Mis. Om 10 uur begon de plechtige Hoogmis, die werd opgedragen door deken Dr. P. Harkx met assistentie van pastor J. Daamen en uitstekend werd opgeluisterd door het parochiële zangkoor onder leiding van Lo de Rooij en de bekende organist Hub. Houët. Het was een goed idee passende voorbeden te laten uitspreken door een oudere gildebroeder, een vendelier, een tamboer, een lopertje en een lid van het bestuur van Kring Kempenland, allen in uniform en met eigen attributen bij zich. Aan het einde van de Eucharistieviering werd voor het altaar de eed van trouw hernieuwd aan het geestelijk gezag, waarna op het kerkplein nog een vendelgroet werd gebracht aan de geestelijkheid.

Hierna trok men naar het Gemeentelijk Lyceum waar voor de genodigden in de aula een koffietafel was aangericht. Aansluitend hierop maakten Keizers, Koningen, Hoofdlieden en Federatie- en Kringbestuurders hun opwachting bij het gemeentebestuur van Eindhoven.

Burgemeester Mr. J. van der Lee sprak tijdens deze bijeenkomst de aanwezigen op uitstekende wijze toe en bood de erewijn aan.

Aan de optocht die precies om half twee

vertrok namen alle 49 gilden deel die hadden ingeschreven. De vijf gastgilden, te weten het Heilig-Bloedgilde uit Boxmeer, het Sint-Barbara- en Sint-Sebastiaangilde uit Vught, het Sint-Jorisgilde uit Oirschot, het Sint-Jorisgilde uit Gemert en de St. Sebastianus-Männer-Schützenbruderschaft uit Königswinter gaven op eigen wijze een bijdrage aan deze jubileumstoet en demonstreerden zo het medeleven en het bij elkaar behoren.

Aansluitend op de niet te lange route volgde het défilé langs de volle eretribunes, gevolgd door een prachtige en bijzonder indrukwekkende opmars. Het officiële gedeelte werd geopend door een welkomstwoord van de districtsraadsheer Fr. Roijers. De burgemeester wist zijn gehoor te boeien door zijn uit zijn hart komende begroetingswoorden, waarna het woord gevoerd werd door de voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden die van deze gelegenheid gebruik maakte de jubilerende Kring te feliciteren en te complimenteren, waarna de rij van sprekers werd besloten door de Kringvoorzitter K. Vermeeren, die daarna de jubileum-kringdag voor geopend verklaarde. Hierna werd de eed van trouw aan het wereldlijk gezag in ontvangst genomen door de burgemeester van Eindhoven. Als vendelier trad op Jan van Dooren.

Na een prachtige massale vendelgroet en een kleurrijke afmars der gilden begonnen de wedstrijden. Alles had een vlot verloop, zodat de uitreiking der herdenkingsschilden en prijzen op tijd kon geschieden.

Er werd die dag druk gefotografeerd en gefilmd en er is vast en zeker belangstelling voor de resultaten van de uitgeschreven foto- en diawedstrijd getiteld „De eeuwige gildebroeder.” Later in het jaar zullen deze te zien zijn op een tentoonstelling, die waarschijnlijk te Leende zal worden gehouden.

Al met al menen we te mogen zeggen, dat voor deelnemers, genodigden en organisatoren het een geslaagde kringdag kan genoemd worden.

Opmerking :

Gildebroeders of familieleden van hen, die foto's of dia's hebben gemaakt van de Jubileum-kringdag kunnen deze tot 1 november a.s. inzenden aan het wedstrijd bureau, van Coothstraat 2, Eindhoven, waar ook inschrijfformulieren te verkrijgen zijn.

„De Vendelier,” het contactblaadje van het Sint-Catharinagilde uit Eindhoven-Woensel bevat ook ditmaal wederom stof, dat de moeite waard is door meerderen gelezen te worden. Het ware wenselijk, dat de copie van meer algemene onderwerpen werd doorgespeeld naar de redactie van de Gildetrom.

Driedubbel jubileum te Son

Er was voldoende reden om **Jan van de Ven** op zaterdag 6 september in het zonnetje te zetten, en dat heeft men dan ook gedaan.

Jan van de Ven

Hij was immers **zestig jaar gildebroeder** van het Sint-Catharinagilde uit Son. **Vijftig jaar** was hij er **voorzitter** van, terwijl hij tevens zijn **veertigjarig jubileum** vierde als Kringbestuurslid van Kempenland. Voor al deze verdiensten werd hem thuis in aanwezigheid van zijn familie en zijn gildebroeders door burgemeester P. Steinweg de zilveren eremedaille behorende bij de Orde van Oranje Nassau uitgereikt, welk gebeuren aanleiding was voor zijn woonhuis een vendelhuide te brengen. De vendeliers van District Noord van Kempenland wilden wat later niet achterblijven en zij vendelden voor de jubilaris op het kerkplein, vlakbij het Gildehuis. De Sonse fanfare rukte uit om hem een klinkende serenade te brengen en een der hoogtepunten van de druk bezochte receptie was de huldiging van de jubilaris door het Kringbestuur van Kempenland. Bij monde van de voorzitter werd hem hulde en dank gebracht, waarbij ook zijn echtgenote niet werd vergeten. Het deed de jubilaris zichtbaar genoeg, dat werd medegedeeld, dat het Kringbestuur unaniem had besloten hem de bijzondere onderscheiding van de kring toe te kennen, waarvan het bijbehorende ereteken hem door de kringvoorzitter op de borst werd gespeld. Het was een feest, dat paste bij de huldiging van een der pioniers van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland.

Waalre: onze gilden op 4 mei

Sinds het najaar van 1945 worden te Waalre jaarlijks de Brabantse gesneuvelden van de tweede wereldoorlog herdacht, een plechtigheid die een aantal jaren nadien verschoven is naar de vooravond der herdenking van de landsbevrijding en die zich dan voltrekt in de 12de eeuwse Sint-Willibrordskapel waar naamloos een Brabantse militair rust onder de monumentale zerk die het Provinciaal be-

stuur geschonken heeft. In de loop der jaren worden er tevens die Brabanders herdacht die hun leven gegeven hebben voor het herstel van rust en orde in het toenmalige Nederl. Oost-Indië, in Korea en bij de verdediging van Ned. Nieuw-Guinea. Hun namen staan alle gesneden in de grote met emblemen gesierde rouwborden waar het licht op valt door de drie gebrandschilderde ramen die aan de bezetting herinneren en waarboven het carillon in de toren weerklinkt.

De kop van de stille stoet wordt op 4 mei 's-avonds steeds gevormd door de drie plaatselijke schutsgilden waarachter dan de familieleden der gevallen met de autoriteiten en steeds vele militairen en oud-strijdersdeputaties, eveneens met hun banieren, schrijden op de rouwslag van de dieptrommen. Dit jaar was bij de 31ste herdenking tevens een deputatie van het gilde van St. Catharina Stad uit Eindhoven met de kringvoorzitter, de heer Karel Vermeeren, aanwezig.

Het bestuur der stichting Herdenking Brabant's Gesneuvelden hoopt de komende jaren tevens een afvaardiging aanwezig te zien van de buurgilden uit de Waalre omringende dorpen. Aangezien de deelneming dit maal veel groter dan de laatste jaren was had de herdenking plaats op de Markt; ze werd opgeluisterd door de harmonie Juliana van Waalre die het Wilhelmus speelde en koraalmuziek uitvoerde tijdens het défilé naar het oude kerkje. Dit gebeurde nadat de twee minuten stilte na de klokslag van acht uur in acht genomen waren, de voorzitter der stichting het oecumenisch Onze Vader gebeden en ds. C. W. Schlingemann een treffende toespraak gehouden had.

In het kerkje brachten de vaandels het saluut boven de grafstede terwijl de gezamenlijke koren van Aalst en Waalre toepasselijke gezangen uitvoerden. Kransen werden gelegd door de commissaris der Koningin, de burgemeester van Waalre en de oud-strijders; onder de honderden deelnemers aan het défilé waren er velen die eveneens een bloemenhulde brachten. Hierna droeg de namoezenier, de luit.-kolonel L. J. van den Bergen, een door de koren opgeluisterde H. Mis op.

S.Z.

Aalst-Waalre, plaatselijke gilden in gezamenlijkheid

Sinds 1973 toen Aalst en Waalre tot één gemeente werden samengevoegd, is er op initiatief van de burgemeester mr. Osse, een samenwerking gegroeid tussen de plaatselijke gilden: St. Willibrordus en St. Martinus in Waalre en het gilde van St. Antonius en St. Catharina in Aalst. Sterk gestimuleerd door de gemeentelijke opbouwwerker de heer Dahmen hebben zij de zeer vele nieuw-ingekeomenen toen een veelzijdige indruk van het gildewezen gegeven en dit jaar is dat 20 april met nog meer succes herhaald. In Waalre trokken de drie gilden die zondagochtend naar de parochiekerk voor een Gilde-

mis die zoveel belangstellenden binnenbracht dat velen zich met een staanplaats moesten behelpen toen de gilden roffelend hun entree maakten en zich met het geüniformeerde deel op het priesterkoor opstelden, de drie koningen als bisschoppen gezeteld. „De Nachtegaal” voerde de vierstemmige St. Martinusmesse van Kircher uit en na de Mis — die met het Vidi aquam geopend was — het „Domine, salvam fac” van Giesen. Na de Mis zegende de kapelaan de vaandels en volgde een demonstratie van St. Martinus met de bedelaar.

Na een rondtocht door het kerkdorp met harmonie Juliana voorop was er de hernieuwing van de trouw aan het burgerlijk gezag voor de burgemeester die alle gildebroeders daarna op de raadszaal ontving — waar ook kringvoorzitter Vermeeren zijn vreugde kwam uiten — en tenslotte een koffietafel aanbood namens het gemeentebestuur.

De Aalster Harmonie „De Volharding” en de Sint-Willibrordsruiters geleidden na afloop de gilstoet naar het villapark De Voldijn waar de Nutsschool gastvrijheid binnen en buiten bood. Buiten waren er gilde- en andere manifestaties als majorettesoptreden, verkenners en volksdansgroepen; waren er kraampjes met oude ambachten en versnaperingen als een varken aan het spit. Binnen trok de welverzorgde tentoonstelling van gilde-attributen en -documentatie honderden bezoekers die zich graag alles lieten uitleggen.

Ook bij de dertigste viering van de landsbewijding op 5 mei hebben de gilden zich o.a. met acrobatisch vendelen niet onbetuigd gelaten. — Wensen blijven er intussen. Het Aalster gilde mag wel eens wat jongere broeders hebben en in een Gildemis zou een predikatie, die ook aan het begrip „voor outer en herd” en aan de betekenis der schutspatronen eer bewijst, meer toepasselijk zijn.

S.Z.

Woensel, Sint-Catharinagilde

Zondag 4 mei was de dag van het koningschieten. In alle vroegte was men koning Jan v. d. Hoek gaan uithalen en had men de H. Mis in de Sint-Petruskerk bijgewoond. Na de gebruikelijke koffietafel werd de laatste dronk op de koning uitgebracht. Om half drie begon de verwoede strijd, waaraan 21 gildebroeders serieus deelnamen.

Na vier ronden werd Johan Oomen de gelukkige. Na de gebruikelijke toespraken en ceremonieën begaf men zich naar de pastorie waar de nieuwe koning aan pastoor J. Verhoeven werd voorgesteld. Om half zeven werd de koning thuisgeleid, waar hem de vendelgroet werd gebracht en waar zijne majesteit aan zijn traditionele verplichtingen voldeed.

Zeelst, St. Joris

Op 4 mei organiseerde het gilde een schietwedstrijd voor schutters uit Kring Kempenland. Er werd geschoten met de kruisboog voor korps, wisselschild en personeel; ondanks het slechte weer waren er 72 schutters aanwezig.

De uitslag was als volgt: korps O.L.V. Zeelst 19, St. Joris Stratum 18 en St. Joris Gestel 17.

Wisselschild: St. Joris Reusel 19, O.L.V. Zeelst 17 en St. Joris Zeelst 17.

Personeel: Th. Broens O.L.V. Zeelst 15, P. v. d. Putte St. Joris Gestel 14, H. Hendrix St. Joris Reusel 14, Hr. Schrover St. Joris Reusel 13, Hr. Vromans Duizel 13, J. Daniëls Reusel 12, P. Boogers Zeelst 12, J. Waterschoot Zeelst 12, P. v. d. Born Reusel 12, Hr. Kirchen Stratum 12.

Th. Rombouts

Sint-Catharinagilde Tongelre haalde Koning uit

Op 10 aug. werd de nieuwe koning Mario van den Berge officieel uitgehaald. Nadat door de slechte weersomstandigheden dit niet had kunnen plaats vinden op de traditionele teerdag 25 nov., trok het gilde 10.8.75 om 10.15 uur naar de Spijkert 35, het huis van de koning.

Na de gebruikelijke ceremonie trok het gilde naar de Sint-Martinuskerk waar een plechtige gildemis, verzorgd m.m.v. het koor „De Roostenzangers,” plaats vond. Na de zeer sfeervolle gildemis vond buiten onder grote belangstelling een vendelhulde plaats aan de kerkelijke overheid.

Hierna bood de nieuwe koning nog een vat bier aan aan alle leden van het gilde en het koor „De Roostenzangers” in het gildehuis „Het Wapen van Tongelre.”

Het Sint-Catharinagilde en zijn koning kunnen terugzien op een prachtige gebeurtenis, die hopenlijk nog lang in stand mag worden gehouden.

In Memoriam Mr. V. G. M. Marijnen, Ere- koning van het Sint-Catharinagilde Tongelre

Op zaterdag 5 april overleed tot onze grote droefheid onze Ereking Mr. V. G. M. Marijnen, burgemeester van 's-Gravenhage.

De Heer Marijnen schoot in 1970 bij het demonstreren van het koningschieten in 's-Gravenhage Ereking. Volgens traditie schonk hij toen een prachtig koningsschild.

De Heer Marijnen zal in de gedachte van het Sint-Catharinagilde Tongelre altijd blijven voortleven.

† In memoriam Jan Hendrickx

Op 2 juli j.l. bereikte ons het droevige nieuws van het overlijden van onze oud-regerend deken Jan Hendrickx. Het Sint-Catharinagilde Tongelre heeft hem op 5 juli met het gilde-eer naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Hij betekende veel voor het gilde. Als 18-jarige werd hij in 1906 gildebroeder; het gilde was toen een slapend gilde. Het is voor een groot deel te danken aan de inzet van Jan Hendrickx dat het 450-jarig bestaan in 1928 op luisterrijke wijze herdacht kon worden. Tongelre vierde vier dagen feest in de tuin van het kasteel 't Hof, een feest dat veel bezoekers trok.

Met opoffering van veel vrije tijd was het Jan Hendrickx, die het gilde vervolgens door moeilijke jaren loodste.

In 1931 werd hij regerend deken; hij bleef dat tot 1964 nadat hij het gilde aan het einde van de oorlog andermaal nieuw leven had ingeblazen.

Opvolger Wim van Noorwegen benoemde hem tot levenslang lid van de Overheid. Tot voor een jaar bezocht Jan de vergaderingen van het gilde.

Hij was tevens onderscheiden met de Ere-medaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, en begiftigd met het gouden Ere-kruis Pro Ecclesia et Pontifice. Wij zullen Jan Hendrickx, die bijna 70 jaar lid was van ons gilde, altijd als voorbeeld in gedachten houden.

Jubileumfeest Sint-Jorisgilde Reusel

1975 — 375 jaar na de heroprichting vierde het gilde op luisterrijke wijze zijn jubileumfeest.

Op vrijdag 16 mei te 19.00 uur kwamen de

gildezusters en de gildebroeders in het gildes huis bijeen terwijl herauten te paard blazend op hun bazuinen door de gemeente Reusel trokken. (Dank aan de bazuinblazers van het Sint-Luciagilde uit Steensel!).

Op de hoeken van straten werd halt gehouden om de inwoners, middels een oorkonde, te attenderen op het jubileumfeest en om de bevolking op te roepen zich naar het marktplein te begeven waar de opening van het feest zou plaats vinden.

Inmiddels trok ook het jubilerende gilde met zwaaiende vendels en onder begeleiding van de dieptrommen naar het marktplein waar een grote menigte van belangstellenden was samen gekomen. Ook de Mei-graaf en Mei-gravin, welke volgens een zeer oude traditie reeds eerder door de plaatselijke verenigingen waren gekozen, arriveerden in een statige koets, vergezeld van jonkheer en jonkvrouw. Het gilde stelde zich op tegenover de drie vlaggemasten en terwijl harmonie Concordia het Nederlandse volkslied ten gehore bracht, werden de nationale vlaggen gehesen van Nederland, België en Duitsland, waarvan gilden aan het jubileumfeest zouden deelnemen. Afgevaardigden van Reuselse buurtverenigingen, zwaar bewapend met karbiden melkbussen hadden zich eveneens op het marktplein opgesteld om, zoals vele jaren her gebruikelijk was, de Mei-graaf en Mei-gravin los te schieten.

Toen de oorverdovende knallen en het rookgordijn van het bruisende karbid in de zonnige lentelucht was opgetrokken, was er een gezellig samenzijn in de feestelijk verlichte tent waar velen genoten van het muzikaal optreden van de „Roselo Concordia Kapelle.”

Op 17 mei was er in alle vroegte reeds een gezellige drukte op het marktplein.

De schaapskermis, schaapsscheerderswedstrijd, met tractatie aan het publiek op rijtjepap en brandewijn met suiker, de beugelbaan, de antiekmarkt en de braderie brachten de vele bezoekers in verrukking bij het beleven van dit imponerend evenement.

Ook het „Zorgenkind” van de Kempen deelde in de vreugde van het gildefeest.

Ruim 150 zorgenkinderen waren te gast bij het jubilerende gilde. Gratis maakten zij gebruik van de vele kermis-attracties, waarna zij in de feesttent werden ontvangen voor het versterken van de inwendige mens en voor het in ontvangst nemen van een tractatie.

Onder grote belangstelling van gilde-overheden, van geestelijke en wereldlijke gezagsdragers, van bestuurders van plaatselijke verenigingen en particulieren recipieerde het jubilerende Sint-Jorisgilde die avond in de feesttent. Nadat door de Heer F. Royers, Raadsheer van Kring Kempenland, de gilden-tributententoonstelling in het gemeenschapshuis „De Kei” was geopend, welke eveneens onder grote belangstelling plaatsvond, was het wederom „Roselo Concordia Kapelle” die in de feesttent de stemming er danig inbracht.

Zondag 18 mei 1ste Pinksterdag 14.00 uur : de historische optocht met meer dan 20 wagens en groepen welke door de met zon overgoten en overbevolkte straten van Reusel trok, vormde een grandioos hoogtepunt van het gemeenschapsfeest dat de verenigingen van Reusel van het jubileum-gildefeest hebben gemaakt. Menige traan werd weggepinkt, vooral door de ouderen onder ons, bij het zien van de vele taferelen „uit de goeie ouwe tijd.” 's-Avonds bij de prijsuitreiking bood de feesttent het aanblik van een grote boerenbruiloft waar ook vele hoge personaliteiten uit de middeleeuwen bij aanwezig waren en jong en oud zich vermaakte bij het muzikaal optreden van de „Ober-Bayern Kapel Woensel.”

Maandag 2de Pinksterdag was de hoogtijdag van het jubileum-gildefeest.

Om 10.00 uur vond in de parochiekerk de plechtige gildemis plaats welke werd bijgewoond door vele gildebroeders en gildenvrienden uit binnen- en buitenland. Na de H. Mis werd de eed van trouw afgelegd en werd de vendelgroet gebracht aan de geestelijke overheid.

Na de traditionele Brabantse koffietafel, tijdens welke hoofdman Horsting de gilde-overheden en de vele genodigden welkom heette, werden ook de gildenoverheden door het gemeentebestuur ontvangen en werd de erewijn aangeboden. Duizenden belangstellenden uit Reusel en verre omgeving sloegen de

indrukwekkende gilstoet gade welke in de middag door Reusels straten trok op weg naar het gemeentelijke sportpark, waar de traditionele gildewedstrijden zouden plaatsvinden. Vooral de massale opmars der gilden onder begeleiding der dieptrommen, de kleurrijke vaandels en ook de massale vendelgroet boden de talrijke toeschouwers een adembenemend schouwspel. Bij de vele sprekers voegde zich ook Reusel's burger-vader C. A. A. van Beek, die alle aanwezigen een hartelijk welkom in zijn feestvierende gemeente toeriep.

Na de eed van trouw, afgelegd door een vendelier van het Sint-Jorisgilde aan het wereldlijke gezag, konden de wedstrijden een aanvang nemen.

Bij alle wedstrijd-onderdelen werd een sportieve strijd gestreden om het vele gildezilver, dat voor dit jubileumfeest ter beschikking was gesteld.

Toen om 19.00 uur de prijzen waren uitgereikt en het feestgedruis met muzikale medewerking van wederom de „Ober-Baijern-Kapel Woensel” tot in de kleine uurtjes in de feesttent was voortgezet, kon het Sint-Jorisgilde dankbaar terugzien op een zeer geslaagd jubileumfeest.

Dank aan de zeer velen voor de belangstelling en de medewerking bij dit 375-jarig jubileum ondervonden.

Jac. van Gompel

Soerendonk, Sint-Jansgilde

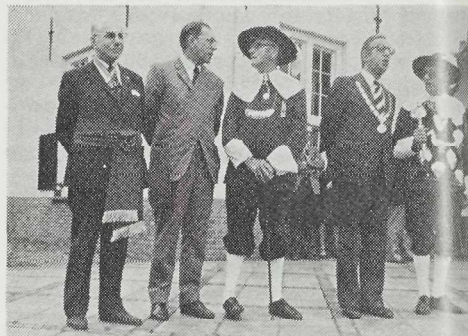
Nieuw schietterrein. Na een lange voorbereidingstijd van ruim 1½ jaar, waarin het Sint-Jansgilde zijn gildeakkers in ruilverkavelingsverband kon ruilen tegen een weiland, dat gunstig gelegen was dat daarop een nieuw schietterrein kon ingericht worden, kwam dan eindelijk eind mei de zo fel begeerde hinderwetsvergunning af voor het oprichten van een schutsboom voor geweschieten en voor 2 blijvende kruisboogbomen. Toen moest er met vereende krachten door de leden op 2 vrije zaterdagen hard gewerkt worden om het oude schietterrein op te ruimen en het nieuwe af te palen en er een nieuwe schutsboom op te richten, want op zondag 15 aug. moest er het 3-jaarlijkse koningschieten plaats vinden.

Koningschieten. In vol ornaat trok het gilde die dag welgemoed onder een donkerbewolkte hemel naar de schutsboom, een prachtig werkstuk van keizer J. Feyen. Burgemeester J. van Greunsven verrichtte de opening van het schietterrein met een toepasselijke toespraak en door het onthullen van de richtpaal, die gedrapeerd was met een oud vendel. Direkt daarop barstte de zegen van boven los, zodat de gildebroeders in ijlings gehaalde wagens moesten terugvluchten naar het gildehuis.

Na 2 uur oponthoud kon de wedkamp om de koningstitel aanvangen. Twaalf gegadigden voor de koningstitel schoten langzaam maar zeker de met bloemen versierde harentaren knoest aan flarden en bij het 122e welgemikte schot ontroonde gildesecretaris L. van Exel de oud-koning P. Ras. Nog net voor de volgende plensbui kon hij als de nieuwe koning geïnstalleerd en gehuldigd worden.

6 Jubilarissen. Op kermisdinsdag 24 juni, tevens Sint-Jansdag, hield het gilde zijn jaarlijkse, aan tradities rijke „ommeganck.” Hoogtepunten hierin waren: het afhalen van de nieuwe koning aan huis; het vieren van de H. Mis en de vendelhulde voor pastoor-gildebroeder J. Bakker; het installeren van P. Ras tot de nieuwe deken; het huldigen van 6 zilveren jubilarissen, die allen het insigne van het Sint-Jansgilde kregen opgespeld, te weten vendrik Th. Aarts, J. Boelens, vendelleider M. Boelens, zilverdrager P. Maas, A. Meeuwissen, en kapitein Toon Ras; het inwijden van 9 nieuwe leden onder de door de buurtschap „De Heuvel” versierde Sint-Jansboom; het brengen van de vendelhulde aan het gemeentebestuur op Cranendonck; de verkoop van de vruchten op de gildeakker en het uitgeleide doen van de nieuwe deken. Het absolute hoogtepunt van deze mooie dag brak aan toen districtsraadsheer H. Voetman en 2e secretaris Fr. Royers, die heel de tocht met ons hadden meegemaakt, bij het gemeentehuis op Cranendonck het schild van verdienste van Kring

Kempenland uitreikten aan jubilaris Toon Ras, die deze dag tevens 12½ jaar kapitein van het Sint-Jansgilde was en reeds meer dan 10 jaar het gildewezen in Kempenland gediend had als commissielid voor het standdaardrijden.

v.l.n.r. Fr. Royers, H. Voetman, Ant. Ras, burgemeester J. van Greunsven en L. van Exel.

Receptie kapitein Ras. Het Sint-Jorisgilde bood zijn jubilerende kapitein een receptie aan op zondag 3 aug., tijdens welke de gildebroeders hem een luie stoel schonken om na het vele gesjouw voor het gilde telkens te kunnen uitrusten. Ruim 300 personen kwamen hem huldigen, onder wie vele afgevaardigden van gilden uit Kempenland, waarvoor onze hartelijke dank.

Kruisboogconcours. Zondag 10 aug. organiseerde het Sint-Jansgilde een onderling kruisboogconcours voor schutters uit Kempenland. Het werd een sportieve kamp, waaraan 69 schutters deelnamen.

L.v.E.

Sprokkels uit Kempenland

Vrijdag 12 september overleed, voor velen nog onverwacht, **Harrie Roxs, keizer van het Sint-Jorisgilde van Viokhoven.** Hij was een goede schutter en onder zijn kornuiten was hij behalve om zijn kundigheid een wegeziene figuur vanwege zijn blijmoedigheid en zijn optimisme. In zijn eigen gilde was hij een sterke figuur, op wie de vereniging kon bouwen. Ook daarbuiten was hij geen onbekende.

Met zijn echtgenote vormde hij een voorbeeldig keizerspaar, dat tot ver buiten Eindhoven bekend was door de zeer verzorgde verschijning, en door het waardig en accuraat optreden telkens en overal heeft bijgedragen de luister van het gilde-keizersschap hoog te houden. Geen wonder dat er zoveel waren, die hem de laatste eer zijn komen bewijzen. De voorzitter van Kring Kempenland vertolkte met gevoelige woorden wat er leefde in de gedachten van de vele gildebroeders die zich op het kerkhof rond de

baar hadden geschaard om afscheid te nemen van hun gildevriend.

Harrie Roxs

Op 9 augustus verzorgde het **Sint-Catharinagilde** uit **Nuenen-Boord** in samenwerking met het **Sint-Martinusgilde** uit **Eindhoven-Tongelre** een dag voor het geestelijk en lichamelijk gehandicapte kind van het Hernesseoord bij Middelharnis op Goeree-Overflakkee.

Door het Sint-Catharinagilde was hiervoor een actie op touw gezet, die de som van dertienhonderd gulden opbracht. Dit bedrag werd bij die gelegenheid aan de burgemeester van Middelharnis overhandigd, zijnde een startbedrag voor een te bouwen kinderboerderij voor dat verpleeginstituut.

Op 16 augustus luisterde het **Sint-Catharinagilde Eindhoven-Strijp** op bijzondere wijze het huwelijksfeest op van zijn gildebroeder Henny Boertien en Henriëtte van Deursen. Hij, een fervent geweeschutter en zij, uitbeeldster van de patroonheilige. De feestelijke dag ving aan met het **uitschieten** van de bruid, waarna bruid en bruidegom plaats namen in een open rijtuig.

Begeleid door het eigen gilde en versterkt door het **Sint-Martinusgilde uit Eindhoven-Tongelre** trok de stoet naar de Sint-Theresiakerk waar de huwelijksmis werd opgedragen. Deze werd in aangepaste stijl gehouden en was een belevens op zich. De liturgie was geheel samengesteld op de grondgedachten: bescherming, verbondenheid, trouw.

Na de H. Mis werd het bruidspaar onder het **vendel gedraaid** en werd hun op het kerkplein een vendelhulde gebracht. Vervolgens ging men in optocht naar het Gildehuis waar een drukbezochte receptie plaats vond.

Twee deelnemers aan een gildefeest verschillen bijna een eeuw!

Krist Kuijpers (94 jaar) van het **Sint-Ceciliagilde uit Veldhoven** en een lopertje van het **O.L. Vrouwegilde uit Zeelst** (3 jaar) namen deze zomer gelijktijdig deel aan hetzelfde gildefeest. Over generatieverschil gesproken!

„De oudste en de jongste deelnemer uit Kempenland”

Op vrijdag 29 augustus is de heer **C. Vriager** geïnstalleerd als **Hoofd-Commissaris van de Gemeentepolitie in Eindhoven**. Omdat deze zich, zoals hierboven reeds vermeld werd, tot ere-koning schoot van het **Sint-Catharinagilde van Eindhoven-Tongelre**, bracht genoemd gilde hem en zijn echtgenote tijdens de receptie in het Stadhuis een verzorgde vendelgroet. Door de regerend-Deken werden aan mevrouw Vriager-van Laarhoven bloemen aangeboden. Burgemeester Mr. J. J. van der Lee heeft met de vele andere aanwezigen dit gildegebeuren met veel belangstelling gadegeslagen.

Op zaterdag 30 augustus i.l. vierde **Reinier Strijbosch** te Breugel, zijn huidige woonplaats, zijn gouden jubileum als vendelier en lid van de overheid van het **Sint-Catharinagilde uit Eindhoven-Strijp**.

De viering begon met een plechtige H. Mis, waarna een grootse vendelhulde volgde door veel opgekomen, dankbare vendeliers. Te 17.00 uur werd een receptie gehouden. Zeer velen kwamen de feesteling feliciteren; hij is immers niet alleen bekend in zijn eigen gilde, maar ver daarbuiten omdat hij steeds als vendelier klaar heeft gestaan wanneer op hem een beroep werd gedaan, of dit nu was om te assisteren, te demonstreren of te instrueren. Daardoor heeft hij velen aan zich verplicht en daarom was ook het Kringbestuur aanwezig om hem daarvoor dank te brengen; zijn verdiensten werden duidelijk onderstreept door de bijzondere onderscheiding van Kring Kempenland, die hem bij deze gelegenheid door de voorzitter van de Kring onder applaus werd opgespeld.

Nieuws uit Maasland

Kringdag

ELSHOUT. Het 675-jarig bestaan van de **Onze Lieve Vrouwe Schuts van Elshout** heeft geleid tot het houden van de **Kringdag Maasland** op 25 mei. Het was een geweldig feest dat zeer goed georganiseerd was (Proficiat!). De gildemis was gewijd aan het gilde; in de preek werd dat eens heel bijzonder belicht. Op het gemeentehuis werden het gilde en de overheden ontvangen, maar ook was er het hele **Kringbestuur van Maasland**, want dat vierde daarmee ook zijn **40-jarig** bestaan. Tijdens de toespraken werd vermeld dat de Maaslandse gilden nu een periode van bloei beleven. Mr. Stieger sprak allen hartelijk toe, waarna ook de nieuwe kringvoorzitter van Maasland, dr. Luijks, zijn visie gaf over de huidige gilden. Hij opende hiermede het feest van Elshout en mocht alsnog de heer Van de Mortel hartelijk feliciteren met zijn ere-voorzitterschap Maasland. Het bijgegraveerde schild werd hem op de

Kringdag Maasland: Mevrouw Barones Van den Bogaarde van Terbrugge en dokter Luijks.

borst gespeld. De uitslagen worden wegens ruimtegebrek niet opgenomen.

Vermeld moet worden dat het organiserende gilde weer geheel in het nieuw is gestoken en een fantastisch geheel vormt.

VLIJMEN. Een geheel nieuw geluid laat zich horen in VLIJMEN. Het daar goed bekendstaande **gilde St. Barbara** vierde op 31 mei zijn 550-jarig bestaan. Het werd in 1425 opgericht en heeft nu 25 leden. Het oudste lid is Jacob Kuijs, 45 jaar lid.

Dit feest begon met een H. Mis, waarna koffietafel, en vervolgens naar „het Gemeint” om te schieten. Op de middag werd een receptie gehouden. Wij zijn er — on-

danks dat we geen uitnodiging hadden ontvangen — toch naar toe geweest. Dat zit n.l. zo: dit gilde is géén lid van de Kring Maasland of Federatie en volgt geheel alleen zijn weg in Vlijmen. Toch streeft het hetzelfde na als wij doen en het is jammer dat het alleen staat. Maar ondanks dat hebben we toch goede relaties met St. Barbara en trachten het ook eens tot onze gelederen te laten behoren. Op de receptie hebben we dan ook hierop geduid en goede vriendschapsbanden aangeknoopt.

Er is enig gildezilver, papegaai, vaandel en trom, terwijl alles nog keurig is genotuleerd in het gildeboek.

Kortom: het is de moeite waard het hier te noemen.

Het Sint-Barbaragilde te Vlijmen.

SINT-MICHIELSGESTEL. Op 11 april vierde Broer van Oirschot, vendelier van **St. Joris en Catharina** zijn 25-jarig jubileum.

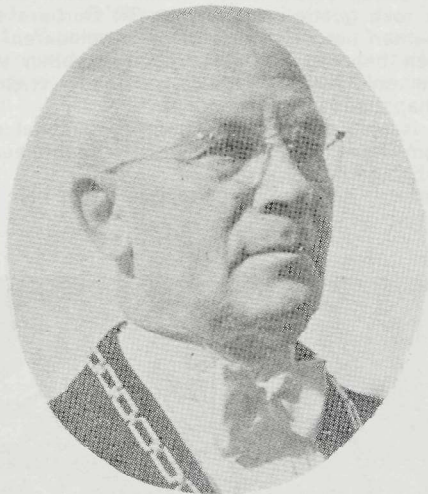
Broer werd toegesproken door de overheid en hartelijk dank gebracht voor zijn werk voor de grote, maar ook voor de jeugdige vendeliers. Op 29 april kreeg hij van de hoofdman een zilveren schild aangeboden, op de z.g. Bér-avond welke dit jaar voor alle leden met echtgenoten is opgesteld.

BERLICUM. Op 23 april had **St. Joris** het druk. Eerst ter begrafenis voor de te vroeg geboren tweeling van een gildebroeder en daarna 's-avonds een Mis met doop van de

eerste dochter van de regerende koning Joris Vorstenbosch. Ook werd nog dochter van een andere gildebroeder gedoopt. P. van Heinsbergen ontving een oorkonde van de Paus met zijn zegen als gouden gildebroeder; zij werd door pastoor Hoek uitgereikt. Hoofdman van Lith dankte allen hartelijk die er aan hebben meegewerkt.

Op 29 mei werd oud-koning M. v. Griensven met gilde-eer in Hintham begraven. De gilden van de kring „De hooge schuts” waren er vertegenwoordigd. Deze gildebroeder heeft heel veel voor de gemeenschap en de gilden gedaan. Op Coudewater, waar hij woonde, was hij een zeer gezien persoon.

NULAND. Bij **St. Antonius** is de gildebroeder burgemeester **Th. Teunissen** gestorven. Hij was 90 jaar, waarvan hij 60 jaar erehoofdman van het gilde was. Hij is door het gilde ten grave gedragen en de vendelier zwaaide over het graf ten afscheid.

Theodorus Franciscus Teunissen
Burgemeester van de gemeente Nuland
Erehoofdman van St. Anthonis Abt.

HELVOIRT. Bij **St. Joris** overleed op 5 aug. gildebroeder J. A. Hoevenaars. Hij was 38 jaar lid van St. Joris. Van 1942 tot 1964 was hij president-deken, van 1964 tot 1969 koning. Hij heeft veel bijgedragen tot de instandhouding van zijn gilde.

BAARDWIJK. Op de statiedag van **St. Ambrosius** nam op de schietwedstrijd de heer L. v. Hulten de wisselbeker over van M. van Daalen; 2 werd B. v. Daalen, 3 B. Kleijberg, 4 M. van Daalen en 5 J. v. d. Water. De koning werd in alle vroegte uitgehaald. De H. Mis was opgedragen door gildeheer pastoor Vos, waarna rondwandeling door Baardwijk.

BESOIJEN. Op 19 mei schoot gildebroeder H. de Louw (76 jaar) Toon van Daalen voorbij. De Lou de Louw-beker werd door de nestor van het gilde behaald. Verder kwamen H. Mulders, W. de Louw en P. Elshout.

Op 1 juni werd de vendelgroet gebracht door het gilde **St. Crispijn** en **St. Crispinianus** aan de gildeheer, pastoor Bocken, bij zijn 25-jarig priesterfeest.

DRUNEN. Vaandeldrager van **St. Hubertus**, gildebroeder Bertus Klerks, werd dit jaar op het koningschieten de koningstitel toebe-

deeld; zijn echtgenote werd de koningin van het jaar.

Pastoor Meeuwissen, gildeheer, bevrijdde eerst de boom. Er waren 853 schoten nodig; Bertus heeft het dus niet cadeau gehad.

's-Morgens vroeg trok het gilde al door de straten na een reveille en op de dag werd een vendelgroet gebracht aan de bejaarden van Drunen.

DINTHER. De gildebroeder en postbode Antoon van Dijk van het **Sint-Barbaragilde** heeft in zijn vrije tijd een prachtig beeld uit eikehout gemaakt van de patrones **St. Barbara**. Het beeld is onlangs gewijd en heeft een plaats in de parochiekerk gekregen.

HAARSTEEG. Schreven we niet over het stille gilde van **St. Barbara in Vlijmen**. Welnu datzelfde stille heeft **St. Ambrosius in Haarsteeg**, ook gemeente Vlijmen. Na een periode van heroprichting van 25 jaar is het gelukkig aan het herleven. Dat doet het n.l. door het houden van een klein gildefeest in de vorm van een vriendenfeest in de eigen omgeving. Kaatsheuvel, Drunen, Elshout, Vlijmen en Nieuwkuijk vierden het samen met St. Ambrosius Haarsteeg. Het was een zeer mooi feest op zaterdag 23 augustus. Burgemeester Schweitzer van Vlijmen was

enthousiast in zijn voorwoord en prees de doorzetting van de gildebroeders om dit gilde aan te kleden en weer een mooie plaats te geven in zijn gemeenschap. De Mis werd opgedragen door pastoor Geurts die preekte over de betekenis van de gilden en over dit Haarsteegse gilde. Het koor zong een speciaal lied voor het gilde, geschreven door Johan Koks:

„Lang leve onze Schutse,
Loot van aloude stam,
Die al wat vroom en zwak was
Steeds in bescherming nam.
Blijft dan gij, Wapenbroeders,
Hand in hand samengaan.
En laat Uw vendel
Door alle tijden in 't
Teken der dienstbaarheid staan.”

Bijzonder mooi was dit en menig gildebroeder heeft het goedgedaan.

Alle lof werd gebracht aan André van Bijnen die 25 jaar geleden er zijn schouders al onder zette bij de heroprichting.

Thans zijn er 31 leden, die nu met sjerp en hoed getooid zijn; daaruit blijkt dat het gilde weer goed voor de dag wil gaan komen. Na de Mis gaven de vendeliers der deelnemende gilden een korte vendeldemonstratie.

De heren A. Beekmans, E. v. Beurden, W. v. Bokhoven, J. v. d. Broek, Jac Verhoeven en M. Vughts werden gehuldigd voor hun 25-jarig lidmaatschap; Hoofdman M. Beekmans overhandigde hen allen een zilveren schild. De heer A. v. Beijnen kreeg eveneens een schild. Op een latere receptie zagen we leden van het Kringbestuur Maasland, burgemeester Schweitzer, de Abt van Mariënkroon, Dom. van Engelen en velen uit de schutterswereld.

De korpsprijs schieten ging naar St. Jan Kaatsheuvel, 2 werd St. Hubertus Drunen en 3 St. Joris Nieuwkuijk.

Personeelschieten: 1 W. Sprangers, 2 J. Kroot, 3 P. v. Balkom, allen uit Kaatsheuvel. Kampioenschieten 1 A. de Pinth, 2 W. de Gouw, en 3 B. v. Balkom.

LOONOPZAND — We maakten melding van de opening van het nieuwe schietterrein van het gilde **St. Ambrosius**. Deze heeft plaats gehad op zondag 7 september met een klein gildefeest in de zin van een verbroederingsbijeenkomst van de Loonopzandse gilden met gilden, waarmede St. Ambrosius gere-

geld contacten onderhoudt. Hieraan namen deel St. Hubertus en St. Crispijn uit Loonopzand, St. Hubertus van Drunen, St. Hubertus van Berkel, St. Ambrosius van Baardwijk, St. Antonius en Sebastiaan van Udenhout en dat van die naam van Haaren, St. Joris van Udenhout, St. Martinus van Dommelen, St. Martinus van Tongelre, en St. Jan Kaatsheuvel.

De plechtige H. Mis in Latijn werd gezongen door St. Martinus uit Dommelen. De kerk was tot in de uiterste hoeken gevuld.

Koningen en gildevaandels betrokken de altaar-vaandelwacht.

In De Hoorn werd de ere-brandewijn met kandij door de Gemeente aangeboden en reikte de burgemeester na zijn openingsrede het zilveren herinneringschild aan de Hoofdman van St. Ambrosius over. Na een korte optocht werd de vendelgroet op het feestterrein gebracht. Hierbij waren ook de heer Jan van de Mortel en vele leden van de adellijke familie Verheijen aanwezig.

Het gebouw en schietterrein „In de Beijen-Thuijnen” werd door kapelaan van Waesberghe ingezegend waarna burgemeester Fiévez het eerste schot loste. In de tuin werden vendeldemonstraties gehouden en er heerste een bijzonder plezierige sfeer. De korte schietwedstrijd door de aanwezige koningen en hoofdlieden met de handboog op de wip werd gewonnen door Hoofdman W. Deen van Oisterwijk. Na afloop werden zilveren herinneringsschilden en tegels „Gildeschot 1975” van het jubilerende gilde uitgereikt. Het was tevens de viering van het 190-jarig bestaan van het Sint-Ambrosius-gilde.

UDENHOUT — Op kermismaandag 1 september werd Udenhout wakker geschud door de reveille van de beide gilden. Zij zouden samen op „het schutswaaike” hun nieuwe koningen schieten.

Voor **St. Antonius en Sebastiaan** werd dat Wil van Laak en voor **St. Joris** Harry van Lieshout. Beide koningen werden aan het gemeentebestuur voorgesteld en de burgemeester bood traditiegetrouw de brandewijn met suiker aan, aan alle aanwezige gildebreders die hun koning kwamen voorstellen.

Jan Toorians, secr.
MAASLAND.

LOONOPZAND, 8 september 1975.

Nieuws uit Deelland

Een echt neomistenfeest voor Pater van de Ven

„Pater Hans van de Ven heeft zondag alles mee gehad om van zijn Eerste H. Mis een waar feest te maken. Dankzij Mgr. Gijsen had de neomist zoveel publiciteit gekregen

dat de St. Trudo kerk in Stiphout afgeladen vol zat. Het was bijna allemaal op zijn ouderwets, met dien verstande dat de stemmige zwarte toog en de bruidjes ontbra-

ken " Aldus schrijft het Helmonds Dagblad van 20 januari 1975. Zoals bekend had Mgr. Gijsen geweigerd om toestemming te geven de wijding te doen plaats vinden in de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat te Heerlen.

Daarom was het in Cadier en Keer, waar naast de familie ook enkele Gildebroeders van het Sint-Anthoniusgilde Stiphout aanwezig waren, om de priesterwijding van de broer van hun vendelier, Joop van de Ven, bij te wonen.

Zondagmorgen begeleidde het gilde, voorafgegaan door de standaardruiter, samen met de Fanfare de Vooruitgang de Neomist en zijn familie naar de parochiekerk. Na de plechtige H. Mis bracht het gilde Pater Hans van de Ven een vendelgroet. Een zeer drukke receptie gaf extra luister aan dit toch voortaan zeldzaam gebeuren.

Sint-Hubertusgilde Liessel kreeg zijn nieuwe Koning op 1 september 1975

Wij weten dat elk gilde zijn eigen traditie heeft en gelukkig ook weet te behouden. Maar het Sint-Hubertusgilde Liessel heeft een gebruik dat zo uniek is, dat wij het graag uitgebreid beschrijven. Om de vier jaar schiet het gilde op Kermismaandag zijn nieuwe Koning. Dit is niet alleen voor het gilde een feest maar voor het hele kerkdorp. Allereerst betekent het voor het dorp een extra dag Kermis.

Maandagmorgen droegen alleen Kringvoorzitter A. Niessen, Penningmeester Jac Huybers en Erelid A. Giesbers een uniform. Geen enkel lid van het gilde droeg zijn costume want na Sint-Jansdag bestaat het gilde tot Kermismaandag alleen nog maar op papier. Elke broeder moet opnieuw zich in laten schrijven als hij nog prijs stelt op het lidmaatschap. Nadat wethouder Rijnders namens de burgemeester de boom had „vrij” geschoten, volgde pastoor Pigmans en voorzitter A. Niessen. Daarna was het de eer aan de Koning en Koningin om hun titel te verdedigen. Onder zeer grote belangstelling, bijna heel het dorp was uitgelopen, werd de aanval op de zeer taale vogel voortgezet. Iedereen gaf Harry Hikspoors en zijn Koningin een goede kans op prolongatie van zijn titel maar, zoals vaak, was het ook hier zijn voorganger die met een goed schot de vogel naar beneden haalde. Toch was hij hierdoor nog geen Koning want de reglementen zeggen dat hij de vogel eerst moet oprapen. Laat hij hem liggen, dan schenkt hij het gilde een ton bier en is hij de Ere-Koning. Vol spanning keek Harrie toe wat Antoon van Someren deed. Maar die raapte snel de vogel op en mocht de gelukwensen in ontvangst nemen. Nadat zijn Koningin Mevrouw van Someren was aangekomen, werd hem door de oude Koning en Hoofdman Piet Berkmortel het zilver omgehangen.

Hij kiest dan zijn Koningsknechten, 2 gildebroeders. Nadat voor het Gildehuis de handwassing heeft plaats gevonden vindt de verpachting van de attributen, het vaandel en de trom plaats. Daarna gaan de gildebroeders naar huis om hun uniform aan te trekken. Om zes uur werd de nieuwe Koning samen met zijn Koningin in een open rijtuig van zijn huis afgehaald. Vergezeld van zijn ouders reed hij naar het Gildehuis waar ook haar ouders zich bij hen aansloten. Het Koningspaar nam plaats voor het Gildehuis om de felicitaties van de gildebroeders in ontvangst te nemen. Elke broeder offert „een silveren stuck” voor de nieuwe Koning. En dan komt heel Liessel zijn opwachting maken: de burgemeester van Deurne, waaronder Liessel valt, vertegenwoordigers van de verenigingen, vrienden en bekenden, en iedereen laat zijn gelukwensen vergezeld gaan van een geldelijk offer voor de Koning. De opbrengst was groot, gelukkig wel, want de nieuwe Koning heeft zeer veel verplichtingen. Men maakt het niet laat, want dinsdag wordt een zware dag. Om negen uur is het Gilde weer bijeen voor de H. Mis, opgedragen door pastoor Pigmans. Zelf zoon van een gildebroeder uit Tilburg, hield hij een karakteristieke preek: „Als je bloemen aanbiedt en men laat ze in de keuken liggen dan heeft dat geen effect. Dat dacht ik toen ik maandagmorgen een groepje mensen naar de schutsboom zag lopen met het Koningszilver aan een kleerhanger en de vogel daarna op een versierd wagentje.

De Kringvoorzitter feliciteert de nieuwe Koning A. van Someren.

Foto: Fr. Martens, Deurne.

Maar toen ik later die mensen zag en de vreugde om hun nieuwe Koning, toen begreep ik dat ook dit gebruik een zinvolle betekenis heeft." Na de H. Mis begon het gilde aan een lange zware tocht van zo'n kleine 25 kilometer om alle koningsbogen te bezichtigen. De eerste boog van witte autobanden versierd met bloemen stond bij de kerk, symbool van de band en eenheid tussen Kerk en Gilde. Gevolgd door zingende jeugd op platte wagens trok men rond. Om een uur werd halt gehouden bij het Gildehuis waar de Koning de gildebroeders en genodigden het Koningsmaal aanbood. Daarna ging het met frisse moed weer verder. Maar een dag is niet genoeg om alle bogen te bekijken, vandaar die extra Kermis-

dag. Woensdagmorgen werden de laatste 16 bogen bezocht. Een klein ongelukje voor het huis van de oude Koning maakte een einde aan de kermis van een van de dochters van een gildebroeder. Zij viel met enkele andere jongeren van een slingerende wagen en moest door een dokter behandeld worden. Zaterdagavond verzocht de Koning al de jongeren die aan de bogen gewerkt hadden op het gezellige Koningsbal.

Op verzoek van het Ministerie van C.R.M. maakte het Filmbedrijf van den Heuvel uit 's Hertogenbosch opnamen van de Bogen-tocht, en het aanbieden van de Erewijn. In het kader van een film over het Brabantse Gildewezen mocht dit uniek gebeuren niet ontbreken.

Het Gilde onder de boog bij de kerk.

Foto:
Fr. Martens, Deurne.

„Peelturfkes”

Zoals in Kring Peelland gebruikelijk, werd in de maand maart een vergadering belegd voor vendeliërs en tamboers. Dit jaar was het op zondagmorgen 16 maart te Mierlo-Hout. Nadat de Kringvoorzitter de vergadering had geopend, verzocht hij de aanwezigen in twee groepen te vergaderen. Zoals gewoonlijk verliep de discussie erg vurig, maar vergat men niet het hoofddoel: zorgen dat de wedstrijden zo goed mogelijk kunnen verlopen.

April, de maand der Sint-Jorisviering, was voor het **Sint-Jorisgilde te Gemert** de traditionele dag voor de Deken-verkiezing. Al om half acht werd Kapitein Wim Vossenbergh afgehaald. Hij bood de Gildebroeders een koffietafel aan. Daarna ging het gilde naar de kerk. Hier zegende Deken van Oort het prachtige nieuwe vaandel. Na de Mis werd hem de vendelgroet gebracht. Na ook bij het Gemeentehuis een vendelgroet gebracht te hebben kwam het Gilde bijeen voor de jaarvergadering. Tot nieuwe Deken werd Hans van den Crommenacker uit De Mortel ge-

kozen. Om half vier werd hij bij zijn woonhuis opgehaald en volgens oud ceremonieel geïnstalleerd. Menig glaasje, al dan niet gesierd met een rood strikje voor de Koning, werd geheven. 's-Avonds vond de huldiging plaats van de gouden jubilaris Harry van Thiel, de zilveren tamboer Wim van den Eynden en de zilveren gildebroeder Ties van der Zanden. Met de „gruun schut” kwam ook de kringvoorzitter feliciteren. Hij voldeed graag aan het verzoek van Kapitein Wim Vossenbergh om een neutraal woordje te spreken, want: „Een kringvoorzitter is en moet ook neutraal zijn, ook als is hij Koning van de gruun schut in Gemert en Ere-Koning van de rooi schut uit Deurne geweest.”

Op 3 mei herdacht H. Linders, Staande Deken van het **Sint-Jorisgilde te Deurne**, zijn 40-jarig jubileum. Tijdens de huldiging door zijn medebroeders, benoemde Hoofdman A. Engelen hem namens het bestuur en de leden tot Ere-Deken van het gilde en bood hem een prachtige sikkels aan. Onder de velen die de feesteling en zijn vrouw de hand kwamen drukken waren burgemeester Hoebens en wethouder van Laarhoven, Beschermerheer Dr. H. van Doorne, pastoor

Gerris en Mevrouw Weyenborg Pot, het bijna voltallige Kringbestuur en vele Gilden uit de omgeving. De heer Jan Andriessen uit Helmond zorgde voor een bijzondere verrassing. Hij bood het gilde een geheel gerestaureerde Koningsvogel aan. Over dit zeer kostbare stuk van het gilde schreef Jolles: „Een half platte vogel, kroon, snavel en halsband verguld, de poten ontbreken.” Ook deze poten zijn nu weer aanwezig.

25 Mei was het koningschieten bij het **Sint-Catharinagilde in Helmond**. 's-Morgens trok het gilde van zijn gildehuis op de Markt naar de kapel van het Sint-Lambertusziekenhuis, waar rector Edm. IJsseldijk de H. Mis opdroeg. Hij zei zeer verheugd te zijn dat het gilde zijn kapel had uitgekozen, zodat ook de zieken getuigen konden zijn van dit ceremonieel gebeuren.

Om twee uur „vrijde” burgemeester Mr. J. Geukers, Ere-koning en Ere-Deken van het gilde, de boom om zo het startschot te geven voor de hevige strijd om de begeerde titel. Geheel onverwacht was het tamboer Hans Heusschen die met een welgemikt schot de vogel van zijn hoge standplaats deed duikelen. „Ik ha nie gedaagt det'ie al kwam” was zijn spontane reactie. Tot zijn Koningin koos hij zijn verloofde Twanny Beks. Naar oud gebruik werd hij geïnstalleerd. Het dochttertje van de gastheer, Ryan Raymakers, bood hem het bekken aan. Daarna hing de oud-Koning Maarten Niessen met de Oude Deken Fons Niessen hem het koningszilver om.

Na een lange strijd om het koningskruis was het Mevrouw Koolen-Duymelinks die het fatale schot loste, zodat Vendelier Jan Koolen behalve aan de nieuwe Koning ook zijn moeder de vendelgroet kon brengen.

Op dezelfde dag was het **Sint-Jorisgilde te Asten** aanwezig bij het in gebruik nemen van de gerestaureerde molen van Van Stekelenburg, die door een pyroomaan was verwoest. Alvorens burgemeester Rutten de plechtigheid verrichtte, werd hem, Ere-koning, en de Koning van het gilde de vendelgroet gebracht om zo de vreugde om de restauratie van de uit 1506 daterende molen te tonen: een waar monument in het monumentenjaar.

Op zaterdag 31 mei was het 25 jaar geleden dat Dr. Hüb. van Doorne Beschermer werd van het **Sint-Jorisgilde te Deurne**. Daarom ging het gilde op zijn optrekdag voor Deurne-kermis eerst de vendelgroet brengen bij zijn zeer verraste Beschermer. Na een toespraak van hoofdman A. Engelen werd Dr. van Doorne een draagketting omgehangen. De heer Van Doorne wist niet dat hij al zo lang Beschermer was. Daarna bood Mevrouw van Doorne-Reijnders de Koning A. van Ooyen en gildezuster Mevrouw Martens van Zeeland een nieuwe hoed en een nieuw kapje aan, waarna alle gildebroeders hun oude rode hoed verwisselden voor een nieu-

we zwarte met rode band en witte veer. Kringvoorzitter Alphons Niessen sprak niet alleen als lid van het Kringbestuur maar ook als Ere-Koning van het Sint-Jorisgilde zijn dank en waardering uit voor het vele goeds dat niet alleen het Sint-Jorisgilde in het bijzonder maar alle gilden uit de Kring van de Heer en Mevrouw van Doorne in de loop der jaren hebben mogen ondervinden.

De **Helmondse gilden St. Catharina, St. Anthonius Stiphout en St. Anthonius Mierlo-Hout** brachten op 2 juli ter gelegenheid van de dag der Verpleging op het Sint-Lambertusziekenhuis een vendelgroet. Vorig jaar had alleen het Sint-Catharinagilde aan de uitnodiging gehoor kunnen geven maar nu er voldoende tijd van voorbereiding was waren alle Gilden spontaan bereid hun medewerking te verlenen. Alleen het Colveniersgilde moest verstek laten gaan omdat het geen vendeliers heeft. Kringvoorzitter A. Niessen hoopt dat hieruit een plaatselijk gebruik zal kunnen groeien. Hoezeer dit op prijs gesteld werd, mag blijken uit de grote papieren bloemen die de kleuters voor de Gildebroeders hadden gemaakt. Na een prachtige show door de Drumband Helmond-West brachten de vendeliers de vendelgroet aan hun Koningen en Koningin om zo alle zieken te groeten. Na afloop werden de Koningen en de leiders van de drumband op het bordes uitgenodigd. Zij ontvingen daar van twee jonge zieken in het gips prachtige maskers, gemaakt van papier maché. In de kantine van het ziekenhuis dankte de directie de gilden en de drumband voor hun medewerking.

4 Juli trokken de tamboers van het **Sint-Catharinagilde** door **Helmond** om bij de burgemeester en de gildebroeders de kermis te gaan aanzeggen. Omdat vrijdagavond koopavond is, was de publieke belangstelling zeer groot.

5 Juli trok het **gilde St. Joris te Deurne** op naar de schutsboom om hun Koning te schieten. Na de gildemis, opgedragen door pastoor Gerris, vond de koffietafel, aangeboden door Koning Antoon van Ooyen, plaats in het gildehuis. Hierbij bood de Ere-Koning Kringvoorzitter A. Niessen zijn schild aan. Hij had hiervoor gekozen een afbeelding van St. Dionysius, de heilige van wie zijn naam is afgeleid. 's-Middags ging het per bus naar het schutsterrein „Klein Brugge.” Koning van Ooyen verdedigde zijn titel zeer fel en met succes: hij schoot zich voor de tweede maal tot koning. Zeker zal hij de volgende maal een aanval ondernemen op het Keizerschap van de huidige Keizer Jan van Rooy.

Ook de strijd om het Ere-Koningschap verliep hevig. Pastoor Gerris moest wegens ambtsbezigheden weg. Dr. H. van Doorne gaf na enige tijd de strijd op en toen was het

aan Kringvoorzitter A. Niessen om zijn titel te verdedigen tegen burgemeester Hoebens. Hij moest zich gewonnen geven: burgemeester Hoebens is de nieuwe Ere-Koning van het gilde. 's-Avonds was er in het gildehuis nog een korte receptie.

In **Gemert** werd 21 juli op De Koks onder grote belangstelling door het **Sint-Jorisgilde** geschoten om het Koningschap. Samen met het Sint-Anthoniusgilde trok men op naar de schutsboom en broederlijk streden de rooien de grun de strijd. Het was al laat toen Chris van Ooyen, leraar aan de technische school, de titel veroverde. Hij koos zijn vrouw tot Koningin. In Hotel de Kroon werd de avond gezellig besloten.

In **Liessel** was het 28 juli feest. Het was toen veertig jaar geleden dat Lenard Giesbers, vaandeldrager, lid werd van het **Sint-Hubertusgilde**. Om 2 uur droeg pastoor Pigmans de H. Mis met gilde-eer op voor de jubilaris en zijn familie. Om half vijf trok men naar de schutsboom om vast in te schieten voor de strijd om de koningstitel op 1 september. Jonge Deken A. Crooijmans haalde de vogel omlaag en is nu voor een jaar de Ere-Koning. De heer Giesbers, raadslid en zeer gezien in de Liesselse gemeenschap,

moest ruim tweehonderd handen schudden. Vele gildebroeders uit de omgeving, praktisch alle verenigingen van Liessel, enkele raadsleden, vrijwel het gehele Kringbestuur, burgemeester Fr. Hoebens en wethouder Rijnders, kwamen de jubilaris en zijn familie gelukwensen.

Augustus was een rustige maand in Peel-land. Hier en daar werden schietwedstrijden gehouden. Jan van de Laar werd **Kringkoning der bejaarde schutters**.

23 Augustus werd in Aarle-Rixtel kermis aangezegd. Op 25 augustus schoot het **O.L. Vrouwe Gilde Aarle-Rixtel** koning. Door de regen moest men verschillende malen naar binnen vluchten. De toch al zenuwachtige koning kreeg een unieke kans om zijn titel te prolongeren, maar hij faalde jammerlijk. Het was Koos van Hoof die voor de komende twee jaar de koningstitel veroverde. Dinsdags hield het **Sint-Margarethagilde** schietwedstrijden met prachtige prijzen.

22 Augustus was het feest op **de Walsberg, Deurne**. Het **gilde St. Anthonius** begeleidde de nieuwe herder van de Gerardusparochie, pastoor H. Tops, naar zijn kerk en bracht hem en de aanwezige autoriteiten, o.a. burgemeester Mr. Fr. Hoebens de vendelgroet.

Brabantse Gilden in de laatste honderd jaar

Op Sinken Maandag 1886 (nu zouden we zeggen 2e Pinksterdag) hield het Sint-Catharinagilde een groot schietspel, waarvan een uitgebreid verslag verscheen in het Nieuws van de Week en ook een uitgave in boekvorm. Dank zij de Heer J. v. d. Mortel mag ik mij in het gelukkige bezit achten van zo'n boekje, waaruit ik hier de deelnemende gilden vermeld: „St. Joris Heeze, St. George Woensel, De Knolschut Gemert, St. Barbara Lieshout, St. Hubertus Tongelre, St. Hubertus Gemert, St. Anthonius Sambeek, St. Anthonius Mierlo-Hout, Muschengilde Waalwijk, St. Servatius Lieshout, St. Anthonius Stiphout, Midden in ons doel Baardwijk, St. Nicolaas Valkenswaard, St. Anthonius Mierlo, St. Anthonius Beek, St. Catharina en Barbara Leende, St. Catharina en Barbara Geldrop, St. Jan Baptist Kaatsheuvel, Nooit Gedacht Strijp, St. Jacob en Anna Leende, St. Sebastiaan Mierlo, St. Agatha Heeze, St. Hubertus Beek en Donk, St. Joris Strijp, St. Antonius en St. Catharina Aalst en St. Catharina Mierlo.”

St. Catharina Son had het oudste koningsschild, St. Joris Heeze de meeste koningsschilden, en voor het vaandelslaan behaalde v. d. Boogaard van St. Hubertus de 1e prijs en Wijffelaars van St. Joris Heeze de 2e prijs.

1887 Het gilde St. Catharina uit Eindhoven zal het feest van de harmonie Apollo's Lust mede opluisteren. In Heeze hebben weer de wedstrijden plaats om de koperen marmieten en in Best werd de Heer van Meurs, lid van het Sint-Odulphusgilde, ten grave gedragen; hij was oud-gemeenteraadslid en Opperprefect van de H. Familie. In Vught vierde St. Catharina het feest van Jan van Buul, die 50 jaar gildebroeder was en met muziek naar de schutsboom werd gebracht. Bij St. Sebastiaan Oosterhout waren twee zilveren jubilarissen: Hoofdman W. Learbuch en Deken W. Mertens.

1888 In Sambeek organiseert het Sint-Anthoniusgilde aldaar een gildefeest; in Mierlo was de 84-jarige Godefridus van Laarhoven 70 jaar lid van het

Sint-Sebastiaangilde. In Riethoven vierde het Sint-Annagilde het feest, dat het op 25 juli 1488 werd opgericht.

1889 Ook in Stiphout was het prijschieten voor de gilden nabij kasteel Croy. Ook St. Anthonius organiseerde bij gelegenheid van het 500-jarig bestaan een gildefeest. In Sint-Oedenrode werd door de handboogschutterij St. Catharina en St. Barbara een schietwedstrijd gehouden, maar de prijswin-

naars waren handboogschutterijen. Bij St. Hubertus op de Koks werd het 25-jarig bestaan gevierd. In Tilburg hadden de gilden hun koningschieten en het was de Heer M. Panis die zich tot koning schoot, maar van welk gilde werd niet vermeld. Het gilde St. Jan Baptist vierde zijn 50-jarig bestaan met een gildefeest in 1890.

Dit waren de eerste 10 jaren uit de oude tijd, gelezen in de „Zuid-Willemsvaart” te Helmond.

De Oude Kruisboog IV

In „de Gildetrom” nr. 3 - 1974 stond het 1ste artikel van **DE OUDE KRUISBOOG**. In nr. 4 het tweede en in nr. 2 van 1975 een derde deel. Dit laatste had echter het slot-artikel moeten zijn, doch is door omstandigheden verwisseld geworden. Het derde deel was een aanvulling. Hier treft U het vervolg aan op het tweede deel, dat aansluit op blz. 57 van nr. 4 - 1974.

De tekening op blz. 20 van nr. 2 - 1975 is **op zijn kop geplaatst**; hiervoor onze excuses.

De Spaanse kruisboog meestal met schacht, hefboom en de lichte Italiaanse die met hand of haak wordt gespannen, wordt rond 1500 gebruikt voor de jacht. Hij heet dan de „Schneppe”. Eind 1500 komt de „balestrino pistola” die klein en handelbaarder is geworden.

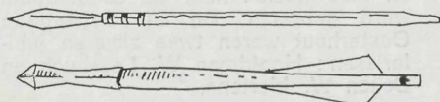
Voor boog en kruisboog waren pijlen in gebruik; zij behoorden in de middeleeuwen tot echt geschut.

De kruisboogpijlen waren korter, dikker en zwaarder dan de handboogpijlen. Zij werden bouten genoemd (flèche, quareel, boujon, carreau).

De spits van de pijl was van ijzer (de oudste waren van steen of hout), dat reeds heel vroeg werd toegepast.

De schacht van de pijl was van pijnboom-hout of essen en soms wel, soms niet van veren voorzien (zie fig. F.).

Fig. F

Boven: pijlpunt **in** de schacht.
Onder: pijlpunt **om** de schacht.

60

De pijlzwarte is aangepast aan de boogdraagkracht en de lengte is afhankelijk van de hoek die de pees in gespannen toestand maakt van het spanapparaat tot de boogreep.

De punt moet bij de kruisboogpijlen dan bijna de boogreep raken. De zwarte houdt ook verband met de spanning van de boogreep.

De punten zijn of om, of in de schacht aangebracht.

De punten waren verschillend van vorm, lang smal, plat, driehoekig of vierhoekig. Dit was voor elk doel niet gelijk. Voor jacht werden spitse pijlen gebruikt, maar voor jacht op wild dat niet beschadigd mocht worden werden stompe pijlen gebruikt, b.v. van brons met leder of perkament bekleding.

Veren zijn langs of overhoeks op de onderzijde van de schacht geplaatst. Iets schuin gezet bevorderen zij een draaiende beweging waardoor zij doeltreffender waren.

Tenslotte nog de pijlenkoker die steeds werd aangepast aan de tijd waarin hij werd gebruikt. Hij werd gemaakt van hout, leder of metaal. Dikwijls werd hij met dierenhuid omwikkeld. Veel werden zij versierd met goud, zilver en weer ivoor.

Ook kwamen er adellijke wapens op voor. Zij werden gedragen aan een gordel of aan een riem over de schouder. In de strijd hing de pijlen los aan de gordel om deze steeds bij de hand te hebben, om snel te kunnen opleggen en te kunnen lossen.

Wij hopen met deze bijdrage een goed onderwerp voor onze kruisboog- en handboogschutters te hebben aangesneden. Het is zeer belangrijk deze wapens eens nader te bekijken en er wat meer van te weten. Het kan te pas komen in het gilde, maar ook op de wedstrijden bij het schieten. Men raakt er wellicht meer mee vertrouwd als de schutter weet wat hij in zijn handen heeft.

Jan Toorians